

SWOT analýza oblasti aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity 2020

SWOT analýza byla vypracována na základě koncepčních materiálů (viz kap. I. 1 Koncepce), „Analýzy výzkumu a vývoje v oblasti národní a kulturní identity ve vybraných zemích a v Evropské unii a jejich srovnání s ČR“ (viz příloha č. 1 Koncepce), veřejně dostupných informací, webových stránek www.vyzkum.cz a Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „IS VaVal“). SWOT analýza řeší ty aspekty aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity, které Koncepce může ovlivnit

I) Přednosti (silné stránky)

A) Přednosti (silné stránky) – souhrnně

- I. Existence kvalitních odborných výzkumných pracovišť zaměřených na výzkum národní a kulturní identity včetně špičkových pracovišť.
- II. Dosažené výsledky výzkumu v řadě oblastí výzkumu humanitních věd a jejich uplatnění v praxi.
- III. Existující lidské zdroje ve výzkumu národní kultury a identity.
- IV. Rozvoj výzkumu dosud silně zanedbávaných tzv. okrajových segmentů národní a kulturní identity.
- V. Rozvinutá výzkumná infrastruktura, existující datové zdroje.

B) Přednosti (silné stránky) – detailně

- 1) Existence kvalitních odborných výzkumných pracovišť, včetně vybraných špičkových pracovišť začleněných do mezinárodních vědeckých struktur – na realizaci koncepce se formou projektů se podílejí univerzity a ústavy AV ČR ve spolupráci s resortními výzkumnými organizacemi MK zaměřenými zejména na uplatnění výsledků v praxi. Kvalitní a moderní metodologie v oblasti památkové péče, ochrany a dokumentace kulturního dědictví generovaná širokou výzkumnou základnou, která je uplatňovaná v praxi.
- 2) Zvýšení produkce výzkumných výstupů v oblasti národní a kulturní identity zejména v uplynulých pěti letech v souvislosti s posílením výzkumu na pracovištích odpovídajícího odborného zaměření, zejména vysokých škol, ústavů AV ČR a výzkumných organizací MK a jejich vzájemná spolupráce. Prezentace výsledků aplikovaného výzkumu a vývoje oblasti kulturního a historického dědictví (např. formou výstav s kritickým katalogem).
- 3) Kvalitní odborníci a týmy z různých typů institucí a praxe, kteří spolu efektivně spolupracují.
- 4) Posílení výzkumu a zvýšení produkce vědecko-výzkumných výstupů v oblasti dosud tzv. okrajových segmentů národní a kulturní identity – např. oblasti specifík regionů, příhraničí, menšin a dosud opomíjených oblastí moderní historie.

- 5) Výrazně zlepšení výzkumné infrastruktury výzkumných organizací, snížení odstupe za nejvyspělejšími zeměmi v aplikaci nových výzkumných metod.

II Nedostatky (slabé stránky)

A) Nedostatky (slabé stránky) – souhrnně

- I. Nadměrná administrativa, stejně jako v celém českém výzkumu a vývoji.
- II. Nízký podíl této oblasti na podpoře výzkumu, který je nižší než v řadě vyspělých zemí, a jeho nevhodná struktura.
- III. Nízké finanční ohodnocení odborníků ve výzkumných organizacích MK kopírující platové poměry v odvětví kultury.
- IV. Nedostatečná provázanost s institucemi v zahraničí, i přes specifika oblasti (zaměřené na národní a kulturní identitu) malý podíl špičkových mezinárodních výsledků.

B) Nedostatky (slabé stránky) – detailně

- 1) Nadměrná administrativa, která je často kontraproduktivní (údaje jsou využívány málo nebo vůbec, ale jejich vykazování odebírá kapacity lidské i finanční), jenž je jedním ze společných problémů celého českého výzkumu. S tím je neoddelitelně spojena potřeba přenesení větší části odpovědnosti za využívání prostředků na příjemce podpory.
- 2) Podpora aplikovaného výzkumu této oblasti v ČR je relativně nižší, než v řadě vyspělých zemí (viz příloha č. 1 Koncepce). Současně je příliš nízký podíl institucionální podpory k účelové v této oblasti (cca 1 : 4), který vede k částečnému suplování institucionální podpory podporou účelovou.
- 3) Kultura je v ČR dlouhodobě odvětví s nejnižší průměrným platem, což se projevuje i je výzkumu a vývoji – průměrné náklady na plat v resortních výzkumných organizacích jsou na polovině až třetině nákladů na plat na vysokých školách a ústavech AV ČR. Neschopnost udržet kvalitní odborníky z důvodů podfinancování výzkumu v této oblasti
- 4) Nedostatečná provázanost mezi institucemi v zahraničí, zejména v oblasti základního výzkumu v těch humanitních oborech, kde by přinesly nové myšlenky a vedly k mezinárodně uznávaným výsledkům.

III) Příležitosti

A) Příležitosti – souhrnně

- I. Vybudování silnější základny propojující výzkum a kulturní sféru s pozitivním dopadem na inovaci ekonomických, sociálních, politických a kulturních procesů.
- II. Posílení postavení a prestiže ČR ve světě, včetně využití potenciálu kulturních a kreativních průmyslů.
- III. Posílení materiálního, technického a informačního vybavení výzkumných pracovišť a jejich spolupráce tak, aby bylo možno produkovat výsledky srovnatelné se špičkovými zahraničními výzkumnými pracovišti.

B) Příležitosti – detailně

- 1) Využití potenciálu vysoké koncentrace historických památek a bohatství kulturního dědictví a kulturní krajiny České republiky v různých oblastech lidské činnosti. Využití potenciálu souvisejícího s prolínáním kultur a polohou uprostřed Evropy.
- 2) Využití výsledků výzkumu národní a kulturní identity pro popularizaci a prezentaci kulturního dědictví v zahraničí, pro rozvoj cestovního ruchu s důrazem na dosud málo navštěvované regiony s přírodními a kulturními památkami, při rozhodování na úrovni státní správy a regionálních samospráv, ale i podpora nových forem zaměstnanosti (např. demonstrátoři, průvodci pro zážitkovou turistiku, řemeslníci v tradičních a oživených oborech) a využití potenciálu kulturních a kreativních průmyslů.
- 3) Vytvoření podmínek pro propojení moderních technologií dokumentace s tradičními způsoby ochrany a prezentace národního kulturního potenciálu, rozvoj lidských zdrojů v institucích spadajících pod zaměření této koncepce.

IV) Rizika

A) Rizika – souhrnně

- I. Nedostatečné a někdy negativní zkušenosti s uplatněním výsledků výzkumu humanitních věd, nezáměr části potenciálních uživatelů výsledků výzkumu.
- II. Destrukce kulturních a historických hodnot vlivem živelných katastrof, globálních hrozeb a dalších negativních vlivů.
- III. Neochota i ve výzkumné sféře přijímat longitudinální charakter mnohých výzkumů v oblasti národní a kulturní identity, který přináší aplikovatelné výstupy až po letech.

B) Rizika – detailně

- 1) Komplikovanost naplnění cílů aplikovaného výzkumu vzhledem k nezájmu souvisejícím se soudobou hodnotovou orientací uživatelských sfér a veřejnosti, v níž kultura obecně, kulturní dědictví nebo kultura jazyka není prioritní oblastí zájmu. Nezáměr části potenciálních uživatelů výsledků výzkumu (např. raději poruší památkové aj. předpisy a zaplatí pokutu, než aby se jimi řídili atd.).
- 2) Problematicnost naplnění cílů aplikovaného výzkumu z důvodu destrukce fondu kulturního dědictví vlivem živelných katastrof a dalších negativních faktorů, ale i složitost realizace aplikovaného výzkumu v této oblasti z důvodů souvisejících s autorskými právy a majetkovými vztahy k památkovým objektům, předmětům a hodnotám.
- 3) Tlak na rychlé uplatnění výsledků, relevantní např. u průmyslového výzkumu, je v řadě případů v humanitních vědách kontraproduktivní a vede k rychlým, ale dlouhodobě neobhajitelným výstupům – roste podíl projektů, které jsou formálně dokonalé, ale nepřinášejí nic zásadně nového apod.